

กุหลาบมอญอินทรีย์ สวนสามพราน รางวัลนวัตกรรมแห่งชาติ

โดย เว็บบไซต์ ทองไทยแลนด์ ดอทคอม, ธงชัย เปาอินทร์ ถ่ายภาพ 02-12-2557

สวนกุหลาบ ณ เมืองสามพราน หรือที่ต่างชาติรู้จักกันดีในชื่อโรสการ์เดน วันนียกระดับขึ้นมาอีกสเตปด้วยการพัฒนากุหลาบมอญอินทรีย์จนได้รับรางวัลนวัตกรรมแห่งชาติ

“กุหลาบมอญอินทรีย์ อันนี้คือโครงการที่ผมภูมิใจที่สุด น่าจะเป็นแห่งแรกของโลกนะที่คิดขึ้นมา เป็นโครงการที่คุณแม่ผมบอกว่าอย่าไปทำเลย ก็ปลูกกุหลาบมาตั้งกี่ปีไม่เคยทำได้ แต่ผมบอกว่าเรื่อง**เกษตรอินทรีย์มันต้องเกิดขึ้นจากความศรัทธา ถ้าไม่เชื่อก็อย่าไปทำ** เกษตรกรที่ผมพยายามโน้มน้าวให้เขามาทำ ถ้าวันไหนเขาเชื่อ ผมเห็นแววตาเขา เขาไปได้เลย จริงๆ มันไม่ใช่สิ่งที่ยากเลย มันคือความเข้าใจสมดุลในธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์คือความรักษาสสมดุลของธรรมชาติ ซึ่งอันนี้คือหัวใจ”

ด้วยความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาพื้นที่กว่า 170 ไร่ ให้เป็นเกษตรอินทรีย์แบบ Certified Organic มาตรฐาน IFOAM และ EU ดังนั้นจึงได้ปรับเปลี่ยนพื้นที่เพาะปลูกกุหลาบทั้งหมดให้เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ แต่กว่าที่ออรุข จะพัฒนากุหลาบมอญอินทรีย์ได้สำเร็จ ต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการเรียนรู้และก้าวข้ามอุปสรรคในเรื่องการใช้สารเคมี

แสดงรูปใบประกอบเรียงสลับ

เขาคัดเลือกกุหลาบมอญสายพันธุ์ท้องถิ่นที่มีกลิ่นหอมและเหมาะแก่การนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น ชากุหลาบ และน้ำมันหอมระเหย แต่ปีแรกๆ ที่ปลูกมีปัญหาแมลงกินใบ ก็คือตัวง เขาตัดสินใจกำจัดด้วยวิธีอินทรีย์ ทั้งตัวอ่อนและไข่หมดภายในเวลาไม่ช้า

“รู้สึกดีมาก เพราะเมื่อก่อนไม่เคยรู้เลยว่าอะไรมากินกุหลาบ พอรู้ เราก็ไปฉีดตัวอ่อน ไปฉีดตามสนาม ไปไข่ตามสนาม ปรากฏว่ามันตายนะ แต่ผีเสื้อผมหายไปหมดเลย มันไปฆ่าผีเสื้อผมด้วย ”

อรุษยอมรับว่า ในช่วงแรกยังไม่เข้าใจว่าหัวใจของการทำเกษตรอินทรีย์ คือ การสร้างสมดุลทางธรรมชาติ ความเข้าใจว่า อินทรีย์ คือ การใช้สารสกัดจากธรรมชาติและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จนเมื่อผีเสื้อหายไปพร้อมตัวง สมดุลธรรมชาติที่เสียไปจึงส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ โชคดีที่ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ท่านหนึ่งที่มีประสบการณ์ด้านเกษตรอินทรีย์ ซึ่งไม่แนะนำให้ฆ่าแมลง แต่ในทางกลับกันต้องให้อาหารแมลง เพื่อไม่ให้มารบกวนแปลงกุหลาบมอญ

“อาจารย์ท่านแนะนำให้ปลูกหัวไชเท้ารอบๆ พอแมลงได้กินอาหารก็ไม่มากินกุหลาบ ตั้งแต่วันนั้นผมรู้สึกดีขึ้นมากเลย เพราะว่าจริงๆ แล้วก็ไม่ได้อยู่สบายใจกับการฆ่าแบบนั้น ตอนนั้นผีเสื้อผมกลับมา ดินผมก็ดีขึ้น กุหลาบผมก็แข็งแรง และทำให้ผมเข้าใจว่าแท้จริงแล้วหลักการอินทรีย์คือการรักษาสมดุลให้ธรรมชาติ”

อรุษ มองเป้าหมายที่จะพัฒนากุหลาบมอญอินทรีย์ เพื่อผลิตน้ำมันหอมระเหยออกจำหน่ายในเชิงพาณิชย์ ซึ่งหากสายพันธุ์ที่เลือกมาสามารถสกัดน้ำมันหอมระเหยจะสร้างมูลค่าทางธุรกิจได้มาก

“น้ำมันกุหลาบหอมระเหยที่เอาไปใส่เครื่องสำอางที่แพงๆ ของฝรั่งเศสที่ใช้กัน ส่วนมากก็มาจากบัลแกเรีย หรืออิหร่าน แต่ว่ากุหลาบมอญเราหอมที่สุดแล้ว และเป็นกุหลาบท้องถิ่นที่ดีและยังไม่มีใครลองใช้ ตอนนี้เรากำลังส่งตัวอย่างกุหลาบไปที่ บริษัทอุตสาหกรรมเครื่องหอมไทย - จีน เพื่อทำน้ำมัน ซึ่งหากทำได้จริงจะน่าสนใจมาก เพราะขายกันก็โลละ 3 แสนบาท”

หากผลการทดลองประสบความสำเร็จ เขาพร้อมที่จะสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกกุหลาบมอญอินทรีย์ได้ทันที

ข้อมูลเพิ่มเติม สวน “กุหลาบมอญ” ออร์แกนิก

ถ้าพูดถึง “กุหลาบ” หลายคนคงจินตนาการในเรื่องความสวยงามและกลิ่นหอมชื่นใจ แต่ความเป็นจริงแล้วกุหลาบมีคุณประโยชน์มากกว่านั้นเสียอีก โดยถ้านำมาทำเป็นชาชงดื่มจะมีสรรพคุณช่วยบำรุงหัวใจ และลดความดันโลหิต และนอกเหนือจากการนำไปทำน้ำหอม หลายประเทศอย่างบัลแกเรียและอิหร่านนำกุหลาบมาเป็นชาดื่ม พร้อมนำมาทำเป็นอาหารคาว-หวาน หรือนำมาตกแต่งให้ดูกับเก๋ดึงดูดให้ลิ้มลอง

สำหรับในบ้านเรายังไม่ค่อยมีการนำกุหลาบมาทำเป็นชาชงดื่มอย่างแพร่หลาย มีเฉพาะในบางพื้นที่เท่านั้น แต่ถ้าใครไปสามพราน ริเวอร์ไซด์ อ.สามพราน จ. นครปฐม รับรองได้ดื่มชากุหลาบมอญออแกนิกทั้งร้อน-เย็นแน่นอน และถ้าสั่งถ้วยเดียวหลอดสมุนไพรก็จะได้ทานกลับกุหลาบมอญสีชมพูไปด้วย

คุณอรุณ นวราช หรือคุณโอ กรรมการผู้จัดการ สามพราน ริเวอร์ไซด์ ทายาทรุ่นที่3 ของสามพรานฯ เล่าถึงความเป็นมาของกุหลาบในโรงแรมแห่งนี้ว่า เดิมชื่อ โรส การ์เดน เพราะมีการปลูกกุหลาบเยอะมาก แต่เมื่อไม่นานมานี้ได้รีแบรนด์ตั้งเป็น สามพราน ริเวอร์ไซด์ ขณะที่ยังปลูกกุหลาบอยู่แม้จะไม่มากเหมือนช่วงก่อตั้งเมื่อ 50 กว่าปีที่แล้ว แต่ที่แตกต่างจากในอดีตคือแปลงกุหลาบมอญที่ปลูกเป็นอินทรีย์ทั้งหมด ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ(สนช.) ในการผลิตเป็นน้ำมันหอมระเหย ปัจจุบันพื้นที่ 170 ไร่ของสามพรานฯ ได้รับการรับรองระบบงานเกษตรอินทรีย์มาตรฐานสากลหรือ IFOAM จากสหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติกุหลาบมอญของที่นี่จึงเป็นตัวอย่างสำคัญในการทำเกษตรอินทรีย์ ซึ่งที่ผ่านมาเกษตรกรมักเข้าใจผิดคิดว่าการปลูกกุหลาบจะต้องใส่ปุ๋ยเคมีเพื่อให้ดอกสวย แต่กว่าที่โรงแรมแห่งนี้จะปลูกกุหลาบมอญให้ได้ผลผลิตที่ดีปราศจากแมลงรบกวนก็ต้องลองผิดลองถูกอยู่เหมือนกัน

อย่างที่คุณโอแจกแจงให้ฟังว่า การทำเกษตรอินทรีย์ต้องเกิดขึ้นจากความศรัทธา ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ยากเลย ถ้าเข้าใจความสมดุลของธรรมชาติ เพราะเกษตรอินทรีย์คือ การรักษาสมดุลของธรรมชาติ ตรงนี้คือหัวใจ ถ้ายังไปฆ่าไปทำลายสัตว์ชนิดหนึ่งชนิดใดในธรรมชาติ ความสมดุลก็จะเสีย

“ในปีแรกๆ เราเอาใส่เดือนฝอยไปตัดวงจรลูกด้วง ซึ่งก็ไปฆ่าหมด เพราะเมื่อก่อนไม่รู้เลยว่า อะไรมากินกุหลาบ ตัวด้วงจะมาทุบหนึ่ง พอรู้ปั๊บก็ไปฉีดตัวอ่อนและไข่ ตามสนาม มันทาย แต่ผีเสื้อหายหมดเลย เพราะมันไปฆ่าผีเสื้อด้วย ผมไปเจออาจารย์ท่านหนึ่งบอกว่า คุณอย่าไปฆ่า คุณต้องให้มันกินบ้าง ลองปลูกหัวไชเท้า ให้กินในบรอกโคลี แล้วมันจะไม่มากินกุหลาบของคุณ แล้วตั้งแต่นั้นผมรู้สึกดีขึ้นเยอะเลยเพราะผีเสื้อกลับมา”

คุณโอบอกว่า กุหลาบมอญถือเป็นกุหลาบพันธุ์ไทยที่ทนต่อโรค ต่อแมลง และมีกลิ่นหอมพิเศษด้วย โดยสามพรานฯปลูกกุหลาบมาสองปีกว่าแล้ว ต้นกุหลาบแข็งแรงดี และที่ผ่านมาก็ได้ส่งตัวอย่างกุหลาบไปให้เครื่องหอมไทย-จีน สกิดน้ำมัน

“เราจะทำเป็นโมเดลกุหลาบอินทรีย์ให้กับเกษตรกร คือ ส่วนสามพรานจะเหมือนเป็นห้องทดลองที่มีชีวิต ถ้าทำได้จริงๆ และดีตลาดได้ จะเป็นเรื่องที่ดีมาก เพราะน้ำมันหอมระเหยของกุหลาบขายกันก็โลกริมละ 300,000 บาท ตอนนีตลาดน้ำมันหอมระเหยที่เอาไปใส่ในเครื่องสำอางของฝรั่งเศษที่ราคาแพง ส่วนมากจะนำเข้ามาจากบัลแกเรีย หรืออิหร่าน”

ปัจจุบันสามพรานฯ มีแปลงปลูกกุหลาบเป็นหย่อมๆ เกือบ 4 ไร่ ช่วงที่ออกผลผลิตดีๆ จะได้ผลผลิตประมาณ 40,000 ดอก / เดือน ถ้าขายในท้องตลาด แบบสด 270 บ./กก. ส่วนที่เอาไปร้อมมาลัย 40,000 ดอกๆละ 5 กรัม จะได้ประมาณ 200 กก. คิดเป็นเงินประมาณ 50,000 บาทต่อเดือน เป็นราคาขายที่ดีทีเดียว แต่เจ้าของสามพรานฯให้คำตอบไว้แล้วว่า คงจะไม่เพิ่มพื้นที่ปลูกในโรงแรมอีก แต่จะส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกมากกว่า เพื่อส่งให้กับเครื่องหอมไทย-จีน พร้อมกับแนะนำช่องทางการตลาดให้ ซึ่งตอนนี้ก็ได้รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรหลายอย่าง เช่น ขมิ้นและไพล เพื่อนำมาแปรรูปทำเป็นสบู่และแชมพู

สำหรับขั้นตอนการปลูกกุหลาบมอญ คุณโอให้ข้อมูลว่า กุหลาบมอญไม่ชอบดินที่เหนียวเพราะจะทำให้รากเน่า แต่ถ้าใส่ขุยมะพร้าวเยอะไปก็ไม่ดี ทำให้เกิดเชื้อรา ต้องใส่แบบพอดี ศัตรูที่สำคัญคือ ตัวงูหลาบ หรือเพลี้ย จัดการได้โดยใช้บีเวอร์เรีย (BT) ซึ่งเป็นสารชีวภัณฑ์ ในการเกษตรจะรู้จักกันดี

ในการดูแลรักษาต้นกุหลาบมอญนั้น ไม่ยาก แต่ต้องดูแลใกล้ชิด เน้นการใช้ดินที่ดี ซึ่งถ้าดูแลดีกุหลาบจะอยู่ได้นานอย่างน้อย 5 ปี อาจจนถึง 10 ปีด้วยซ้ำ ในเรื่องการเก็บดอกนั้น ตอนเช้าจะเด็ดประมาณสัก 05.00 น. เพราะกลิ่นจะหอมที่สุด โดยที่สามพรานใช้คนสวน 8 คนเด็ดกันประมาณ 3 ชั่วโมง ตั้งแต่ 05.00-8.00 น. ได้ประมาณวันละ 20 กก.

สำหรับการทำชากุหลาบนั้น เจ้าของสามพรานฯ บอก ทำขายได้ไม่นาน เนื่องจากเพิ่งหาวิธีที่ทำให้กลิ่นคงทนโดยไม่ได้ใส่อะไรเลย ที่ผ่านมามีเคยคั่ว เคยตากแดดก็ไม่ดี ตอนหลังมาใช้เครื่อง ดีไฮเดรต โดยเด็ดทั้งดอกกุหลาบ แล้วใส่ในเครื่องดีไฮเดรต ใช้เวลา สัก 8 ชม.เครื่องจะค่อยๆ ดูดน้ำออกไป อย่าใช้ความร้อนเยอะ เพื่อให้กุหลาบยังคงสีกับกลิ่นอยู่

กุหลาบมอญ หรือยี่สุ่น มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Rosa damascena* Mill. วงศ์ ROSACEAE

ข้อมูลจาก: <http://www.thongthailand.com/index.php?lite=article&qid=42201101>

เข้าถึงเมื่อ 3 ตุลาคม 2559